

بررسی اثرات مشترک ویژگی‌های اجتماعی و فشار نهادی (سازمانی) بر کیفیت حسابداری

علیرضا یاراحمدی

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری دانشگاه فیروزآباد فارس

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثرات مشترک ویژگی‌های اجتماعی و فشار نهادی (سازمانی) بر کیفیت حسابداری می‌باشد. جامعه موسسه‌های حسابداری می‌باشند که با توجه به شرایط انتخاب نمونه، تعداد ۱۰۸ موسسه طی سالهای ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵ به عنوان نمونه مورد مطالعه انتخاب شدند. روش آماری مورد استفاده به منظور آزمون فرضیه‌ها، روش رگرسیون لجستیک است. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار Eviews مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج پژوهش نشان داد که بین فشارهای تقلید، فشار اجباری، فشار هنجاری با کیفیت حسابداری ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین بین وابستگی خارجی شرکت حسابداری اثر تعدیل‌کنندگی بر رابطه بین فشار اجباری و کیفیت حسابداری ندارد ولی وابستگی خارجی شرکت حسابداری، اثر تعدیل‌کنندگی بر رابطه بین فشار هنجاری و کیفیت حسابداری دارد.

واژه‌های کلیدی: اندازه حسابداری - کیفیت حسابداری - وابستگی خارجی شرکت حسابداری

مقدمه

کیفیت حسابرسی، یکی از موضوعات با اهمیت در حوزه حسابرسی و بازار سرمایه است. به منظور شناخت مفاهیم و ابعاد مختلف کیفیت حسابرسی، مطالعات گوناگونی توسط محققان انجام شده است تا رابطه بین کیفیت حسابرسی و متغیرهای دیگر کشف شود. به هر حال، از آن جا که کیفیت حسابرسی در عمل به سختی قابل مشاهده است، تحقیقات در این زمینه همواره با مشکلات زیادی روبرو بوده است. با توجه به جایگاه و نقش مؤسسات حسابرسی در تصمیمات استفاده کنندگان، کیفیت حسابرسی به عنوان عامل کلیدی در تهیه گزارشهای حسابرسی، مورد توجه استفاده کنندگان قرار میگیرد. فشارهای نهادی عموماً از عوامل مهم تأثیرگذار بر عملکرد شرکتهای حسابرسی به عنوان سازمانی که تحت تأثیر عوامل محیطی فنی مخصوص به خود است، میباشد. شرکتهای حسابرسی نیز به طرق مختلفی به فشارهای نهادی واکنش نشان میدهند. وقتی یک سازمان تصمیم میگیرد که خود را با یک پدیده نو مطابقت دهد، اطلاعاتی را با توجه به هنجارها و انتظارات نهادی کسب خواهد کرد، اطلاعات را برای ارزیابی هزینهها و منافع بالقوه تطبیق با پدیده نو به کار خواهد گرفت و موقعیت خود را براساس مصون ماندن در مقابل عدم اطمینان قرار خواهد داد. با توجه به اهمیت روزافزون اثرات فشارهای نهادی بر سازمانها و اهمیت شرکتهای حسابرسی و کیفیت کار آنها، این تحقیق درصدد بررسی این مسئله میباشد، که آیا وابستگی خارجی شرکت حسابرسی بر رابطه بین فشار نهادی و کیفیت حسابرسی اثرگذار است یا خیر.

بیان مسئله

رویدادهای اقتصادی، افراد جامعه را ناگزیر از قضاوت و تصمیم‌گیری مالی کرده است که این نیازمند اطلاعات قابل اتکا و مربوط است. از دیدگاه استفاده کنندگان، اطلاعاتی را که با نظارت شخصی مستقل تهیه و ارائه شود می‌توان قابل اتکا دانست. نمونه‌ای از این گونه گزارشگری اطلاعات و نظارت، صورتهای مالی و حسابرسی آن است. حسابرس وظیفه بررسی صحت اسناد مالی و حسابداری و انطباق آنها با اصول حسابداری و موارد قانونی را بر عهده دارد. در واقع حسابرسان کار حسابداران را بررسی و نتیجه کار خود را به هیأت مدیره، سهامداران، بانکها و سایر سازمانهای نظارتی و قانونی گزارش میکنند. نتیجه داوری نادرست حسابرسان در اطمینان بخشی به اطلاعات مالی در فرآیند گزارشگری مالی، میتواند منجر به برد یا باخت ناعادلانه استفاده‌کنندگانی مانند بازیگران بازار سرمایه، توزیع متقارن اطلاعات و ثروت در این بازار و تهدیدی برای اعتبار، مشروعیت، حسن شهرت حرفه حسابرسی و حق الزحمه حسابرسی باشد (چن و همکاران، ۲۰۰۵). کیفیت حسابرسی یعنی سنجش و ارزیابی بازار از توانایی حسابرسی در کشف تحریفات با اهمیت و گزارش تحریفات کشف شده. کیفیت حسابرسی، بر توانایی حسابرسی در کشف تحریفات و ارزیابی توانایی و استقلال حسابرسی توسط بازار مبتنی است (دی‌آنجلو، ۱۹۸۱). برخی بر این باورند که مؤسسات حسابرسی بزرگ، حسابرسی با کیفیتتری نسبت به مؤسسات حسابرسی کوچک انجام میدهند. به باور دیوید سان و نئو (۱۹۹۳) کیفیت حسابرسی به توانایی حسابرسی در کشف تحریفهای با اهمیت و دستکاری سود برای استفاده‌کنندگان مشهود نیست و عوامل گوناگونی مانند توانایی حسابرسی و اجرای حسابرسی بر آن مؤثر است (یگانه و آدینفر، ۱۳۸۱). حسابرسان به منظور حفظ اعتبار حرفه، شهرت حرفه‌ای خود و اجتناب از دعاوی قضایی علیه خود به دنبال افزایش کیفیت حسابرسی هستند. با توجه به جایگاه و نقش حسابرسی در تصمیمات استفاده‌کنندگان، تخصص حسابرسی و اندازه حسابرسی به عنوان عامل کلیدی در تهیه گزارشهای حسابرسی مورد توجه استفاده‌کنندگان قرار میگیرد. کیفیت حسابرسی تعیین‌کننده عملکرد حسابرسی است و تابعی از عوامل متعددی نظیر توانایی حسابرسی و اجرای حرفهای حسابرسی است. حسن شهرت حسابرسی، اعتبار اطلاعات صورتهای مالی افزایش یافته و لذا کیفیت حسابرسی بالاتر خواهد بود.

امروزه، عوامل محیطی فنی و واکنشهایی که سازمانهای درون یک محیط به عوامل محیطی فنی نشان میدهند (واکنشهای استراتژیک) از اهمیت اساسی برخوردار است. در این میان، با ظهور نظریات نهادی میتوان عواملی را مشاهده کرد که بر عملکرد و کیفیت سازمانها و شرکتهای تأثیر بسزایی دارد. نظریه نهادی یکی از معتبرترین نظریات در باب تبیین ارتباط و مناسبات بین سازمانها و محیط آنها است. نهادها مجموعه اعمال و افکاری هستند که فرد آنها را ساخته و پرداخته و در برابر خود مییابد و آنها خود را کم و بیش بر افراد تحمیل میکنند (سیلوربلات، ۲۰۰۴). در کل، نهادها مجموعه‌های انتزاعی از الگوها

و شیوه‌های رفتاری هستند که از آداب و رسوم، ارزشها، هنجارها و اعتقادات سازمانیافته تشکیل شده از جامعه منشأ گرفته و در اثر کنش و واکنش اجتماعی تشخص و تحقق یافته و به تدریج به تصویب و تثبیت رسیده است. دارای دوام، عمومیت، فناپذیری، پویایی، نظم و پیچیدگی است و کنترلکننده رفتار افراد جامعه بوده، به وسیله آن امیال و نیازمندیهای اساسی اجتماعی ما تأمین میگردد. نهاد از طبیعت جامعه برخاسته و کم و بیش خود را بر افراد جامعه تحمیل میکند. نظریهپردازان تئوری سازمان، فشارهای نهادی را به سه دسته هنجاری، تقلیدی و اجباری طبقه‌بندی کرده‌اند که عامل فشار مشتریان، تأمینکنندگان، دولت و رقبا هستند. ادراک سازمان از این فشارها بر تفسیر آنها از محیط به طور کلی و قصد انطباق با پدیده‌های نو به طور خاص اثر میگذارد (کتوکیوی و اسچرودری، ۲۰۰۴). فشارهای نهادی عموماً از عوامل مهم تأثیرگذار بر عملکرد شرکتهای حسابرسی به عنوان سازمانی که تحت تأثیر عوامل محیطی فنی مخصوص به خود است، میباشند. شرکتهای حسابرسی نیز به طرق مختلفی به فشارهای نهادی واکنش نشان میدهند. وقتی یک سازمان تصمیم میگیرد که خود را با یک پدیده نو مطالبقت دهد، اطلاعاتی را با توجه به هنجارها و انتظارات نهادی کسب خواهد کرد، اطلاعات را برای ارزیابی هزینهها و منافع بالقوه تطبیق با پدیده نو به کار خواهد گرفت و موقعیت خود را براساس مصون ماندن در مقابل عدم اطمینان قرار خواهد داد (سیدیزین و همکاران، ۲۰۰۵).

با توجه به اهمیت روزافزون اثرات فشارهای نهادی بر سازمانها و اهمیت شرکتهای حسابرسی و کیفیت کار آنها، این تحقیق درصدد بررسی این مسئله میباشد، که آیا وابستگی خارجی شرکت حسابرسی بر رابطه بین فشار نهادی و کیفیت حسابرسی اثرگذار است یا خیر.

اهداف تحقیق

اهداف علمی

هر پژوهشی برای دستیابی به هدف و منظور خاصی انجام میگیرد. اهداف پژوهش به اهداف کلی و فرعی تقسیم میشوند. هدف کلی و اصلی این پژوهش، بررسی رابطه بین فشار نهادی و کیفیت حسابرسی با توجه به اثر تعدیلکنندگی وابستگی خارجی شرکت حسابرسی میباشد. اهداف فرعی پژوهش نیز براساس هریک از فرضیههای تحقیق به صورت زیر میباشد:

بررسی رابطه بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسی با توجه به اثر تعدیلکنندگی وابستگی خارجی شرکت حسابرسی
 بررسی رابطه بین فشار اجباری و کیفیت حسابرسی با توجه به اثر تعدیلکنندگی وابستگی خارجی شرکت حسابرسی
 بررسی رابطه بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی با توجه به اثر تعدیلکنندگی وابستگی خارجی شرکت حسابرسی

اهداف کاربردی

با توجه به جایگاه و نقش حسابرس در تصمیمات استفادهکنندگان، کیفیت حسابرسی به عنوان عامل کلیدی در تهیه گزارشهای حسابرسی مورد توجه استفادهکنندگان قرار میگیرد. کیفیت حسابرسی تعیین کننده عملکرد حسابرسی است و تابعی از عوامل متعددی نظیر توانایی حسابرس و اجرای حرفهای حسابرسی و عوامل نهادی است. لذا، بررسی اثر عوامل اثرگذار بر کیفیت حسابرسی نقش تعیین کنندهای در تصمیمات سازمانها و دیگر ذینفعان دارد.

اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

کیفیت حسابرسی تعیین کننده عملکرد حسابرسی است و تابعی از عوامل متعددی نظیر تواناییها و شهرت حسابرس و مسایل مالی و حسابداری شرکتها از جمله هزینه سرمایه شرکت یا همان حداقل نرخ بازده مورد انتظار سرمایهگذاران میباشد؛ که هدف اصلی شرکتها یعنی افزایش ارزش شرکت و رضایت سرمایهگذاران است. به طور کلی، هدف حسابرسان حفاظت از منافع سهامداران در مقابل تحریفات و اشتباهات با اهمیت موجود در صورت های مالی است. حسابرسان به منظور حفظ اعتبار حرفه شهرت حرفه ای خود و اجتناب از دعاوی قضایی علیه خود، به دنبال افزایش کیفیت حسابرسی هستند. با توجه به تحقیقات گذشته، مشاهده میشود که مسئله اثر کیفیت حسابرسی بر صورتهای مالی فراوان مورد بررسی قرار گرفته است. اما اثر فشارهای نهادی بر کیفیت حسابرسی تاکنون در ایران مورد بررسی قرار نگرفته است. ضرورت این تحقیق از آنجا ناشی میشود که چنانچه مدیران و محققان و کلیه افراد مرتبط با شرکت حسابرسی از تأثیر عوامل نهادی بر کیفیت حسابرسی و

میزان و نحوه اثرگذاری رابطه با شبکه حسابرسی بینالمللی آگاه شوند، جهت افزایش کیفیت حسابرسی و پیشرفت شرکت حسابرسی و ایجاد روابط بینالمللی آن تلاش میکنند.

فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی اول: بین فشار نهادی و کیفیت حسابرسی رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی ۱: بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه فرعی ۲: بین فشار اجباری و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه فرعی ۳: بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه اصلی دوم: وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار نهادی و کیفیت حسابرسی دارد.

فرضیه فرعی ۴: وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسی دارد.

فرضیه فرعی ۵: وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعریف واژهها و اصطلاحات

فرضیه فرعی ۶: وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی دارد.

قلمرو تحقیق

قلمرو موضوعی تحقیق

موضوع مورد بررسی این تحقیق، بررسی اثرات مشترک ویژگی‌های اجتماعی و فشار نهادی (سازمانی) بر کیفیت حسابرسی، میباشد.

قلمرو زمانی تحقیق

دوره زمانی این تحقیق سالهای ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵ میباشد.

قلمرو مکانی تحقیق

قلمرو مکانی این تحقیق شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران میباشد.

ادبیات تحقیق

کیفیت حسابرسی

یکی از متداولترین تعریفها درباره کیفیت حسابرسی، تعریفی است که دی آنجلو (۱۹۸۱) تحت عنوان "ارزیابی بازار" ارائه کرده است. او کیفیت حسابرسی را اینگونه تعریف کرده است: ارزیابی (استنباط) بازار از احتمال اینکه حسابرسی: ۱- موارد تحریفات با اهمیت در صورتهای مالی و یا سیستم حسابداری صاحبکار را کشف کند. ۲- تحریف با اهمیت کشف شده را گزارش دهد. احتمال اینکه حسابرسی موارد تحریفات با اهمیت را کشف کند به "شایستگی حسابرسی" و احتمال اینکه حسابرسی موارد تحریفات با اهمیت کشف شده را گزارش کند، به "استقلال حسابرسی" بستگی دارد (وتن، ۲۰۰۳).

فشار نهادی

مطابق با نظریه نهادی، نهادها به سه صورت به سازمانهای مرتبط با خود فشار وارد می‌سازند تا آنها را به متابعت از انتظاراتشان و هم‌شکلی با شیوه مورد انتظارشان مجبور کنند (دیماجیو و پاول، ۱۹۸۳). فشار نهادی با استفاده از ۳ معیار زیر اندازه‌گیری میشود. جهت اندازه‌گیری فشارهای نهادی که در ادامه بیان میشوند، از پرسشنامه استفاده میگردد. جهت محاسبه این متغیرها در مدل نیز از متغیر مجازی استفاده میشود، که در صورت تأیید وجود فشار نهادی مورد نظر (تقلیدی، اجباری یا هنجاری) از سوی مدیران شرکتهای، عدد ۱ و در غیر اینصورت عدد صفر قرار میگیرد.

۱- فشار تقلیدی

فشارهای تقلیدی به طور اساسی از موفقیت ادراک شده سازمان به فعالیتهای رقیب نشأت میگیرد (لیو و همکاران، ۲۰۱۰). به عبارتی دیگر، فشار تقلیدی یا هم‌شکلی تقلیدی، به ویژه در زمانهای بحرانی پیش می‌آید و سازمانها خود را با سازمانهای موفق در حوزه سازمانی خود هم‌شکل می‌کنند.

۲- فشار اجباری

فشار اجباری به عنوان فشارهایی تعریف میشود که از نفوذهای سیاسی اعمال شده به وسیله سازمانهای قدرتمند بر سازمان کانونی سرچشمه میگردد (کیم، ۲۰۰۰). در واقع، فشار اجباری یا هم شکلی اجباری، ناشی از فشار اجباری از طرف نهادهای رسمی و دولتی میباشد.

۳- فشار هنجاری

فشارهای هنجاری به فشارهایی که از انتظاراتی جمعی درون متنی سازمانی در مورد آنچه که رفتار مقتضی و مشروع را تشکیل میدهد، اشاره دارد (هیوگنس، ۲۰۰۹). در فشار هنجاری یا هم شکلی هنجاری، سازمانها تلاش می کنند خود را با هنجارها و مدهای حرفهای حوزه سازمانی خود هم شکل کنند و این هنجار بر نگرشهای سازمان نسبت به حفظ شبکههای ارتباطی اثر میگذارد.

تعریف و اندازه گیری متغیرهای تحقیق

در تحقیقهای رفتاری دو عنصر اصلی وجود دارد؛ فرضیههای تحقیق و متغیرهایی که برای آزمودن رابطه بین آنها به کار گرفته میشوند. معمولا فرضیهها از نظریهها و تحقیقهای گذشته منتج میشوند و چراغ راه مطالعات جدید هستند. متغیرهای فرضیهها به صورتی در نظر گرفته میشوند که محققان بتوانند آنها را مشاهده و اندازه گیری کنند. متغیرهای مستقل (توضیحی) و وابسته (هدف)، متغیرهای رفتاری برای آزمودن رابطه بین فرضیهها است. متغیرهای مستقل که گاه متغیر درونداد یا محرک نیز نامیده میشود، نقش علت را بر عهده دارند و بر متغیرهای هدف تاثیر میگذارند. در واقع، فرض میشود متغیر وابسته، معلول احتمالی یا فرضی متغیر پاسخ یا برونداد است (حافظ نیا، ۱۳۸۹)

متغیر وابسته

کیفیت حسابرسی (Audit quality)

در این پژوهش، طبق تحقیقات صورت گرفته توسط نمازی و همکاران (۱۳۸۹) و نونهال نهر و همکاران (۱۳۸۹)، جهت اندازه گیری کیفیت حسابرسی از دو شاخص اندازه حسابرسی، دوره تصدی حسابرسی و به صورت متغیرهای مجازی استفاده میشود.

۱- اندازه حسابرسی

در این پژوهش طبق تحقیق نونهال نهر و همکاران (۱۳۸۹)، اگر حسابرسی از اعضای سازمان حسابرسی باشد، عدد یک و در غیر اینصورت عدد صفر قرار میگیرد.

۲- دوره تصدی حسابرسی

در تاریخ ۸ مرداد ۱۳۸۶، سازمان بورس و اوراق بهادار تهران در اجرای بیست و چهارمین مصوبه شورای عالی آن سازمان، در راستای حمایت از حقوق و منافع سرمایهگذاران، سازماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و نظر به ضرورت نظارت عالی بر امور بازار سرمایه، دستورالعمل مؤسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار را تصویب کرد. در این دستورالعمل، چرخش منظم مؤسسات و شریک حسابرسی در دوره زمانی چهار ساله الزامی شد. تصویب دستورالعمل یادشده برای کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران صورت گرفت. با توجه به این دستورالعمل و پژوهش نمازی و همکاران (۱۳۸۹)، جهت اندازه گیری دوره تصدی حسابرسی، در مدل رگرسیونی برای شرکتهایی که طی چهار سال، حسابرسی خود را تغییر ندادند، عدد یک و در غیر اینصورت عدد صفر لحاظ میگردد.

متغیر مستقل

فشار نهادی (Institutional pressures)

مطابق با نظریه نهادی، نهادها به سه صورت به سازمانهای مرتبط با خود فشار وارد می سازند تا آنها را به متابعت از انتظاراتشان و هم شکلی با شیوه مورد انتظارشان مجبور کنند (دیماجیو و پاول، ۱۹۸۳). فشار نهادی با استفاده از ۳ معیار زیر اندازه گیری میشود. جهت اندازه گیری فشارهای نهادی که در ادامه بیان میشوند، از پرسشنامه استفاده میگردد. جهت محاسبه این متغیرها

در مدل نیز از متغیر مجازی استفاده میشود، که در صورت تأیید وجود فشار نهادی مورد نظر (تقلیدی، اجباری یا هنجاری) از سوی مدیران شرکتهای، عدد ۱ و در غیر اینصورت عدد صفر قرار میگیرد.

۱- فشار تقلیدی (Mimetic pressure)

فشارهای تقلیدی به طور اساسی از موفقیت ادراک شده سازمان به فعالیتهای رقیب نشأت میگیرد (لیو و همکاران، ۲۰۱۰). به عبارتی دیگر، فشار تقلیدی یا هم شکلی تقلیدی، به ویژه در زمانهای بحرانی پیش می آید و سازمانها خود را با سازمانهای موفق در حوزه سازمانی خود هم شکل می کنند.

۲- فشار اجباری (Coercive pressure)

فشار اجباری به عنوان فشارهایی تعریف میشود که از نفوذهای سیاسی اعمال شده به وسیله سازمانهای قدرتمند بر سازمان کانونی سرچشمه میگیرد (کیم، ۲۰۰۰). در واقع، فشار اجباری یا هم شکلی اجباری، ناشی از فشار اجباری از طرف نهادهای رسمی و دولتی میباشد.

۳- فشار هنجاری (Normative pressure)

فشارهای هنجاری به فشارهایی که از انتظارات جمعی درون متنی سازمانی در مورد آنچه که رفتار مقتضی و مشروع را تشکیل میدهد، اشاره دارد (هیوگنس، ۲۰۰۹). در فشار هنجاری یا هم شکلی هنجاری، سازمانها تلاش می کنند خود را با هنجارها و مدهای حرفهای حوزه سازمانی خود هم شکل کنند و این هنجار بر نگرشهای سازمان نسبت به حفظ شبکههای ارتباطی اثر میگذارد.

متغیر تعدیلگر

وابستگی خارجی شرکت حسابرسی (Foreign-affiliated Audit firms)

یکی از متغیرهایی که برای مطالعه روابط و الگوهای پیچیده مورد استفاده قرار میگیرد، متغیر تعدیلگر است. متغیر تعدیلگر متغیری است که جهت و شدت ارتباط بین متغیر مستقل و وابسته را تحت تأثیر قرار میدهد (بارون و کنی، ۱۹۸۶). متغیر تعدیلگر در این پژوهش، متغیر شرکت حسابرسی وابسته خارجی میباشد. شرکت حسابرسی وابسته خارجی، شرکت حسابرسی است که یا وابسته به شرکتهای حسابرسی خارجی یا عضوی از شبکه حسابرسی بینالمللی میباشد. جهت اندازهگیری این متغیر طبق تحقیق صورت گرفته توسط وانگ و همکاران (۲۰۱۶) از متغیر مجازی استفاده میشود؛ به اینصورت که اگر شرکت حسابرسی وابسته یا عضو شبکه حسابرسی بینالمللی باشد، عدد ۱ و در غیر اینصورت عدد صفر قرار میگیرد.

متغیر کنترلی

سن شرکت حسابرسی (Audit firms age)

سن شرکت حسابرسی برابر است با تعداد سالهای فعالیت آن از زمان تأسیس تا سال مورد بررسی.

اندازه مشتریان شرکت حسابرسی محلی (Average customer size)

آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در بازه زمانی ۱۳۹۵-۱۳۹۱

متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	کمینه	بیشینه
شاخص دوره تصدی حسابرس	۰,۳۴۱	۰,۰۰۰	۰,۴۷۴	۰,۶۷۴	-۱,۵۵۲	۰,۰۰۰	۱
شاخص اندازه حسابرس	۰,۸۸۱	۱	۰,۳۹۲	-۱,۵۹۴	۰,۵۴۳	۰,۰۰۰	۱
فشار تقلیدی شرکت حسابرسی	۰,۷۸۳	۱	۰,۴۱۲	-۱,۳۷۹	-۰,۰۹۸	۰,۰۰۰	۱
فشار اجباری شرکت حسابرسی	۰,۲۰۹	۰,۰۰۰	۰,۴۰۷	۱,۴۳۳	۰,۰۵۵	۰,۰۰۰	۱
فشار قانونی شرکت	۰,۷۸۹	۱	۰,۴۰۸	-۱,۴۲۰	۰,۰۱۶	۰,۰۰۰	۱

حسابرسی						
۱	۰,۰۰۰	۱,۷۹۲	۱,۹۴۶	۰,۳۵۹	۰,۰۰۰	۰,۱۵۲
۳۱	۱۳	-۰,۵۸۵	۰,۰۸۰	۳,۸۰۵	۲۱	۲۱,۴۲۶
۸,۲۲۴	۳,۳۰۶	۰,۸۰۵	-۰,۲۱۵	۰,۷۴۵	۵,۸۷۶	۵,۸۰۳

آمار استنباطی

این تحقیق شامل ۲ فرضیه اصلی و هرفرضیه اصلی شامل سه فرضیه فرعی میباشد. برای آزمون فرضیه های فرعی از روش رگرسیون لوجیت (لوجستیک) استفاده میشود. مدل های لوجیت در مواردی استفاده می شوند که متغیر وابسته به صورت انتخاب دو گانه ظاهر می شود و چون متغیر در ماندگی مالی به صورت صفر و یکی در نظر گرفته شده در نتیجه برای آزمون فرضیه های فرعی تحقیق، از رگرسیون لوجستیک

بررسی مفروضات مدل رگرسیون لجستیک

برای اینکه در مدل رگرسیون لجستیک، تخمین زن های ضرایب رگرسیون، بهترین تخمین زن های باشند، لازم است تا مفروضات این مدل بررسی و آزمون شوند. لذا در ادامه، نحوه آزمون این مفروضات بیان شده و سپس نتایج حاصل از برآوردهای انجام شده تشریح می گردد.

عدم وجود هم خطی بین جملات توضیحی

همخطی به معنای وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل می باشد. در صورت وجود هم خطی، ضرایب برآوردی الگو دارای خطای معیار بالایی خواهد بود و در نتیجه این مسأله باعث می شود که تعداد متغیرهای معنی دار در معادله کاهش یابد. در این تحقیق برای بررسی عدم وجود هم خطی از آزمون ضریب همبستگی پیرسن استفاده شد. وقتی که میزان همبستگی بین متغیرهای مستقل و کنترلی تحقیق معنی دار و بیشتر از ۰,۵ باشد، نشان دهنده وجود هم خطی می باشد.

جدول ۳-۴: ضرایب همبستگی متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش

متغیرها	فشار تقلیدی شرکت حسابرسی	فشار اجباری شرکت حسابرسی	فشار قانونی شرکت حسابرسی	سن شرکت حسابرسی	میانگین اندازه مشتری شرکت حسابرسی	وابستگی خارجی شرکت حسابرسی
فشار تقلیدی شرکت حسابرسی	1.00					
احتمال	----					
فشار اجباری شرکت حسابرسی	-۰,۰۳۸	۱,۰۰				
احتمال	۰,۳۷۶	----				
فشار قانونی شرکت حسابرسی	۰,۲۲۵	۰,۰۷۵	۱,۰۰			
احتمال	۰,۰۰۰	۰,۰۸۰	----			
سن شرکت حسابرسی	۰,۱۰۹	۰,۰۸۲	-۰,۰۳۷	۱,۰۰		
احتمال	۰,۰۱۱	۰,۰۵۵	۰,۳۹۱	----		
میانگین اندازه مشتری شرکت	۰,۱۱۴	۰,۰۳۱	۰,۲۳۷	۰,۰۱۹	۱,۰۰	

	----	۰,۶۶۶	۰,۰۰۰	۰,۴۶۸	۰,۰۰۱	احتمال
۱,۰۰	-۰,۱۵۷	-۰,۰۲۱	-۰,۱۲۹	-۰,۰۸۷	-۰,۰۷۸	وابستگی خارجی شرکت حسابرسی
----	۰,۰۰۰	۰,۶۲۷	۰,۰۰۳	۰,۰۴۲	۰,۷۱	احتمال

بررسی تطابق بین موارد مشاهده شده و منتظره

در هنگام استفاده از رگرسیون لجستیک توجه به این نکته ضروری است که بین موارد مشاهده شده و منتظره تطابق وجود داشته باشد. برای بررسی تطابق بین موارد مشاهده شده و منتظره از آزمون هوسمر و لمشو استفاده میشود فرض صفر این آزمون وجود تطابق بین موارد مشاهده شده و منتظره میباشد

جدول (۴-۴): نتایج آزمون بروش- هوسمر و لمشو

مدل پژوهش	نوع آماره	درجه آزادی	مقدار آماره	احتمال
مدل (۱-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۵,۶۴۰	۰,۳۶۶
مدل (۲-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۱۲,۰۷۰	۰,۱۴۸
مدل (۳-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۷,۲۰۶	۰,۰۸۵
مدل (۴-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۱۱,۴۴۹	۰,۱۷۷
مدل (۵-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۵,۲۶۹	۰,۳۲۰
مدل (۶-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۸,۵۸۱	۰,۳۷۸
مدل (۷-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۷,۰۳۵	۰,۴۰۲
مدل (۸-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۳,۶۵۴	۰,۸۸۶
مدل (۹-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۷,۷۳۱	۰,۰۷۹
مدل (۱۰-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۵,۲۶۳	۰,۷۲۹
مدل (۱۱-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۴,۹۰۴	۰,۵۰۹
مدل (۱۲-۱)	هوسمر و لمشو	۸	۴,۴۳۰	۰,۸۱۶

با توجه به جدول فوق مقدار احتمال آزمون هوسمر لمشو برای همه مدل های تحقیق همگی از ۰,۰۵ بیشتر میباشد لذا فرضیه صفر آزمون رد نشده و اطمینان ۹۵٪ بین موارد مشاهده شده و موارد منتظره تطابق وجود دارد.

تخمین مدل و تجزیه و تحلیل نتایج

بعد از اینکه فروض مربوط به رگرسیون لجستیک مورد بررسی قرار گرفت حال نوبت آن است که مدل های تحقیق برآورد شوند.

فرضیه اصلی اول:

بین فشار نهادی و کیفیت حسابرسی رابطه وجود دارد. برای بررسی این فرضیه سه فرضیه فرعی را نظر میگیریم:

نتایج تخمین مدل های (۱-۱) و (۲-۱) برای بررسی فرضیه فرعی اول به شرح زیر است:

جدول (۴-۵): نتایج حاصل از تخمین مدل‌های (۱-۱) (۲-۱)

شاخص اندازه حسابرِس مدل (۲-۱)				شاخص دوره تصدی حسابرِس مدل (۱-۱)				متغیر وابسته
احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	
۰,۰۰۳	-۲,۹۱۹	۰,۸۶۷	-۲,۵۳۲	۰,۰۰۰	-۵,۱۳۲	۰,۸۴۶	-۴,۳۴۴	مقدار ثابت
۰,۰۰۰	۶,۷۹۰	۰,۲۰۴	۱,۳۹۰	۰,۰۰۰	۴,۷۴۷	۰,۲۴۵	۱,۱۶۶	فشار تقلیدی شرکت حسابرِس
۰,۲۴۰	۱,۱۷۳	۰,۰۲۷	۰,۰۳۱	۰,۱۸۰	-۱,۳۳۹	۰,۰۲۴	-۰,۰۳۳	سن شرکت حسابرِس
۰,۰۰۳	۲,۹۰۹	۰,۱۰۶	۰,۳۰۹	۰,۰۰۰	۵,۴۹۹	۰,۱۰۵	۰,۵۸۲	میانگین اندازه مشتری شرکت حسابرِس
۰,۲۹۶				۰,۳۰۹				ضریب تعیین مک فادان
۶۲,۸۱۵				۶۶,۶۶۰				آماره نسبت درست‌نمایی
۰,۰۰۰				۰,۰۰۰				احتمال آماره

در تحلیل رگرسیون لجستیک برای ارزیابی نیکویی برازش کل مدل از آزمون نسبت درست‌نمایی LR استفاده می‌شود که آماره آن کای اسکور می‌باشد. بنابر این در اینجا آماره معادل آماره F در تحلیل رگرسیون خطی است. نسبت درست‌نمایی بر اساس تفاوت در مقدار انحراف‌ها محاسبه می‌شود. یعنی انحراف بدون وجود متغیر پیش‌بین در مدل منهای انحراف با وجود متغیر پیش‌بین در مدل. با توجه به جدول فوق سطح معنی داری آزمون مدل برابر صفر بوده و از خطای ۰,۰۵ کوچکتر می‌باشد لذا نیکویی برازش مدل قابل قبول است.

ضریب تعیین مک فادان معادل ضریب تعیین R^2 در رگرسیون خطی هست که در رگرسیون لجستیک استفاده می‌شوند. از ضریب تعیین مک فادان برای این کار استفاده می‌شود تا مشخص گردد که متغیرهای مستقل و کنترلی تا چه حد توانسته‌اند میزان متغیر وابسته را تبیین کنند. مقادیر آماره‌های ضریب بین ۱ تا ۰ می‌باشد و هر چه قدر به ۱ نزدیک‌تر باشند بهتر می‌باشد. در این تحقیق، مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۱-۱) برابر ۰,۳۰۹ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۳۱ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرِس را توضیح می‌دهد و مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۲-۱) برابر ۰,۲۹۶ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۲۹ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص اندازه حسابرِس را توضیح می‌دهد.

همچنین برای بررسی معنی دار بودن ضرایب مدل از آماره والد Z استفاده می‌شود. این آماره معادل آماره استیودنت t در رگرسیون خطی می‌باشد. در تفسیر آماره والد، چنانچه مقدار این آماره برای هر متغیر در سطح خطای کوچک‌تر از ۰,۰۵ معنی دار باشد در آن صورت نتیجه می‌گیریم که وجود آن متغیر در مدل مفید و اثر آن معنی دار است.

فرضیه فرعی اول:

بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرِس رابطه معناداری وجود دارد. بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۴-۵، مقدار احتمال آماره Z مربوط متغیر فشار تقلیدی شرکت حسابرِس در مدل (۱-۱) برابر ۰,۰۰۰ کوچکتر از ۰,۰۵ بوده و ضریب آن برابر ۱,۱۶۶ مثبت و معنی دار می‌باشد بنابراین می‌توان گفت بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرِس رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. بطوری که با افزایش فشار تقلیدی شرکت حسابرِس، کیفیت حسابرِس بر

اساس شاخص دوره تصدی حسابرِس افزایش میابد، همچنین مقدار احتمال اماره Z مربوط متغیر فشار تقلیدی شرکت حسابرِس در مدل (۲-۱) برابر $۰,۰۰۰$ کوچکتر از $۰,۰۵$ بوده و ضریب آن برابر $۱,۳۹۰$ مثبت و معنی دار میباشد بنابراین می توان گفت بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص اندازه حسابرِس رابطه مستقیم و معنیداری وجود دارد. بطوری که با افزایش فشار تقلیدی شرکت حسابرِس، کیفیت حسابرِس بر اساس اندازه حسابرِس افزایش میابد، لذا با توجه به نتایج فوق فرضیه فرعی اول با اطمینان ۹۵ درصد تایید میشود.

نتایج تخمین مدل‌های (۳-۱) و (۴-۱) برای بررسی فرضیه فرعی دوم به شرح زیر است:

جدول (۴-۶): نتایج حاصل از تخمین مدل‌های (۳-۱) (۴-۱)

شاخص اندازه حسابرِس مدل (۴-۱)				شاخص دوره تصدی حسابرِس مدل (۳-۱)				متغیر وابسته
احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	
$۰,۰۰۸$	-۲۶۴۲	$۰,۸۱۹$	$-۲,۱۶۴$	$۰,۰۰۰$	$-۴,۸۶۸$	$۰,۸۲۵$	$-۴,۰۲۰$	مقدار ثابت
$۰,۰۵۸$	$-۱,۸۹۱$	$۰,۲۴۸$	$-۰,۴۷۰$	$۰,۲۹۹$	$-۱,۰۳۷$	$۰,۲۲۶$	$-۰,۲۳۵$	فشار اجباری شرکت حسابرِس
$۰,۰۵۱$	$۱,۹۴۸$	$۰,۰۲۶$	$۰,۰۵۲$	$۰,۵۲۵$	$-۰,۶۳۵$	$۰,۰۲۴$	$-۰,۰۱۵$	سن شرکت حسابرِس
$۰,۰۰۰$	$۳,۳۹۷$	$۰,۰۹۹$	$۰,۳۸۷$	$۰,۰۰۰$	$۶,۱۳۵$	$۰,۱۰۴$	$۰,۶۳۹$	میانگین اندازه مشتری شرکت حسابرِس
			$۰,۲۱۸$				$۰,۲۵۰$	ضریب تعیین مک فادان
			$۳۵,۷۰۹$				$۴۱,۵۷۷$	آماره نسبت درست‌نمایی
			$۰,۰۰۰$				$۰,۰۰۰$	احتمال آماره

با توجه به جدول فوق سطح معنی داری آزمون نسبت درست‌نمایی برای هر دو مدل برابر صفر بوده و از خطای $۰,۰۵$ کوچکتر میباشد لذا نیکویی برازش مدلها قابل قبول است. همچنین مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۳-۱) برابر $۰,۲۵۰$ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۲۵ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرِس را توضیح میدهد و مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۴-۱) برابر $۰,۲۱۸$ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۲۲ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص اندازه حسابرِس را توضیح میدهد.

فرضیه فرعی دوم:

بین فشار اجباری و کیفیت حسابرِس رابطه معناداری وجود دارد بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۴-۶، مقدار احتمال اماره Z مربوط متغیر فشار اجباری شرکت حسابرِس در مدل (۳-۱) برابر $۰,۲۹۹$ بزرگتر از $۰,۰۵$ بوده و معنی دار نمیشود پس می توان گفت بین فشار اجباری و کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرِس رابطه معنیداری وجود ندارد، همچنین مقدار احتمال اماره Z مربوط متغیر فشار اجباری شرکت حسابرِس در مدل (۴-۱) برابر $۰,۰۵۸$ بزرگتر از $۰,۰۵$ بوده و معنی دار نمیشود بنابراین می توان گفت بین فشار اجباری و کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص اندازه حسابرِس رابطه معنیداری وجود ندارد، لذا با توجه به نتایج فوق فرضیه فرعی دوم با اطمینان ۹۵ درصد رد میشود.

نتایج تخمین مدل‌های (۵-۱) و (۶-۱) برای بررسی فرضیه فرعی سوم به شرح زیر است:

جدول (۴-۷): نتایج حاصل از تخمین مدل‌های (۵-۱) (۶-۱)

شاخص اندازه حسابرس مدل (۶-۱)				شاخص دوره تصدی حسابرس مدل (۵-۱)				متغیر وابسته
احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	
۰,۰۰۳	-۲,۸۹۹	۰,۸۱۳	-۲,۳۵۸	۰,۰۰۰	-۴,۶۷۷	۰,۸۴۰	-۳,۹۳۱	مقدار ثابت
۰,۰۰۰	۳,۴۷۲	۰,۲۴۸	۰,۸۶۱	۰,۰۰۰	۵,۲۴۱	۰,۲۱۳	۱,۱۱۷	فشار هنجاری شرکت حسابرسی
۰,۰۶۱	۱,۸۶۷	۰,۰۲۶	۰,۰۴۹	۰,۶۱۰	-۰,۵۰۹	۰,۰۲۵	-۰,۰۱۳	سن شرکت حسابرسی
۰,۰۰۰	۳,۴۹۴	۰,۱۰۱	۰,۳۵۴	۰,۰۰۰	۵,۱۵۰	۰,۱۰۴	۰,۵۳۷	میانگین اندازه مشتری شرکت حسابرسی
۰,۴۱۲				۰,۳۰۷				ضریب تعیین مک فادان
۶۷,۱۳۳				۶۶,۷۳۵				آماره نسبت درست‌نمایی
۰,۰۰۰				۰,۰۰۰				احتمال آماره

با توجه به جدول فوق سطح معنی داری از مون نسبت درست نمایی برای هر دو مدل برابر صفر بوده و از خطای ۰,۰۵ کوچکتر می‌باشد لذا نیکویی برازش مدلها قابل قبول است. همچنین مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۵-۱) برابر ۰,۳۰۷ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۳۰ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرس را توضیح می‌دهد و مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۶-۱) برابر ۰,۴۱۲ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۴۱ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص اندازه حسابرس را توضیح می‌دهد.

فرضیه فرعی سوم:

بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد. بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۴-۷، مقدار احتمال آماره Z مربوط متغیر فشار هنجاری شرکت حسابرسی در مدل (۵-۱) برابر ۰,۰۰۰ کوچکتر از ۰,۰۵ بوده و ضریب آن برابر ۱,۱۱۷ مثبت و معنی دار می‌باشد بنابراین می‌توان گفت بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرس رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. بطوری که با افزایش فشار هنجاری شرکت حسابرسی، کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرس افزایش می‌یابد، همچنین مقدار احتمال آماره Z مربوط متغیر فشار هنجاری شرکت حسابرسی در مدل (۶-۱) برابر ۰,۰۰۰ کوچکتر از ۰,۰۵ بوده و ضریب آن برابر ۰,۸۶۱ مثبت و معنی دار می‌باشد بنابراین می‌توان گفت بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص اندازه حسابرس رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. بطوری که با افزایش فشار هنجاری شرکت حسابرسی، کیفیت حسابرسی بر اساس اندازه حسابرس افزایش می‌یابد، لذا با توجه به نتایج فوق فرضیه فرعی سوم با اطمینان ۹۵ درصد تایید می‌شود.

فرضیه اصلی دوم:

بین وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار نهادی و کیفیت حسابرسی دارد. برای بررسی این فرضیه سه فرضیه فرعی را نظر می‌گیریم:

نتایج تخمین مدل‌های (۷-۱) و (۸-۱) برای بررسی فرضیه فرعی اول به شرح زیر است:

جدول (۸-۴): نتایج حاصل از تخمین مدل‌های (۷-۱) (۸-۱)

شاخص اندازه حسابرسان مدل (۸-۱)				شاخص دوره تصدی حسابرسان مدل (۷-۱)				متغیر وابسته
احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	
۰,۰۶۹	-۱,۸۱۴	۰,۹۲۴	-۱,۶۷۷	۰,۰۰۰	-۳,۳۶۲	۰,۹۰۷	-۳,۰۵۳	مقدار ثابت
۰,۰۰۰	۴,۹۰۳	۰,۲۲۶	۱,۱۰۸	۰,۰۰۰	۳,۸۰۶	۰,۲۵۲	۰,۹۶۰	فشار تقلیدی شرکت حسابرسان
۰,۰۰۰	-۳,۸۶۳	۰,۴۳۹	-۱,۶۹۹	۰,۱۲۷	-۱,۷۶۹	۰,۸۱۷	-۱,۴۴۵	وابستگی خارجی شرکت
۰,۰۰۴	۲,۸۲۲	۰,۴۹۳	۱,۳۹۳	۰,۰۰۸	۲,۶۳۶	۰,۶۸۰	۱,۷۹۴	حاصلضرب وابستگی خارجی در فشار تقلیدی
۰,۲۰۶	۱,۲۶۲	۰,۰۲۸	۰,۰۳۵	۰,۲۲۳	-۱,۲۱۸	۰,۰۲۵	-۰,۰۳۱	سن شرکت حسابرسان
۰,۰۸۰	۱,۷۴۹	۰,۱۱۴	۰,۲۰۰	۰,۰۰۰	۳,۳۲۹	۰,۱۱۹	۰,۳۹۸	میانگین اندازه مشتری شرکت حسابرسان
			۰,۴۶۴				۰,۴۲۵	ضریب تعیین مک فادان
			۹۰,۷۵۱				۸۶,۹۰۸	آماره نسبت درست‌نمایی
			۰,۰۰۰				۰,۰۰۰	احتمال آماره

با توجه به جدول فوق سطح معنی داری از مون نسبت درست نمایی برای هر دو مدل برابر صفر بوده و از خطای ۰,۰۵ کوچکتر می‌باشد لذا نیکویی برازش مدلها قابل قبول است. همچنین مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۷-۱) برابر ۰,۴۲۵ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۴۲ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرسان بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرسان را توضیح می‌دهد و مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۸-۱) برابر ۰,۴۶۴ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۴۶ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرسان بر اساس شاخص اندازه حسابرسان را توضیح می‌دهد.

فرضیه فرعی اول:

وابستگی خارجی شرکت حسابرسان، اثر تعدیل‌کنندگی بر رابطه بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسان دارد. بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۸-۴، مقدار احتمال آماره Z مربوط متغیر حاصلضرب وابستگی خارجی شرکت در فشار تقلیدی شرکت حسابرسان در مدل (۷-۱) برابر ۰,۰۰۸ کوچکتر از ۰,۰۵ بوده و ضریب آن برابر ۱,۷۹۴ مثبت و معنی دار می‌باشد پس نقش تعدیل‌کنندگی متغیر وابستگی خارجی شرکت حسابرسان در رابطه بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسان بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرسان با اطمینان ۹۵٪ تایید می‌شود. همچنین مقدار احتمال آماره Z مربوط متغیر حاصلضرب وابستگی خارجی شرکت در فشار تقلیدی شرکت حسابرسان در مدل (۸-۱) برابر ۰,۰۰۴ کوچکتر از ۰,۰۵ بوده و ضریب آن برابر ۱,۳۹۶ مثبت و معنی دار می‌باشد پس نقش تعدیل‌کنندگی متغیر وابستگی خارجی شرکت حسابرسان در رابطه بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسان بر اساس شاخص اندازه حسابرسان با اطمینان ۹۵٪ تایید می‌شود لذا با توجه به نتایج فوق فرضیه فرعی اول با اطمینان ۹۵ درصد تایید می‌شود.

نتایج تخمین مدل‌های (۹-۱) و (۱۰-۱) برای بررسی فرضیه فرعی دوم به شرح زیر است:
جدول (۹-۴): نتایج حاصل از تخمین مدل‌های (۹-۱) (۱۰-۱)

شاخص اندازه حسابر س مدل (۱۰-۱)				شاخص دوره تصدی حسابر س مدل (۹-۱)				متغیر وابسته
احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	
۰,۱۴۰	-۱,۴۷۴	۰,۸۹۲	-۱,۳۱۶	۰,۰۰۰	-۴,۱۲۱	۰,۸۵۷	-۳,۵۳۳	مقدار ثابت
۰,۱۰۶	-۱,۵۷۸	۰,۳۱۰۵	-۰,۸۰۲	۰,۱۹۴	-۱,۲۹۷	۰,۲۳۴	-۰,۳۰۴	فشار اجباری شرکت حسابرسی
۰,۰۰۰	-۳,۳۵۷	۰,۴۴۶	-۱,۵۰۰	۰,۰۴۳	-۲,۰۱۹	۰,۵۰۴	-۱,۰۱۹	وابستگی خارجی شرکت
۰,۰۹۸	۱,۶۵۲	۰,۴۸۷	۰,۸۰۵	۰,۹۱۵	۰,۱۰۶	۰,۴۷۳	۰,۰۵۰	حاصلضرب وابستگی خارجی در فشار اجباری
۰,۰۵۰	۱,۹۵۷	۰,۰۲۷	۰,۰۵۳	۰,۴۸۰	-۰,۷۰۵	۰,۰۲۴	-۰,۰۱۷	سن شرکت حسابرسی
۰,۰۰۲	۲,۹۹۸	۰,۱۰۴	۰,۳۱۲	۰,۰۰۰	۵,۵۱۷	۰,۱۰۷	۰,۵۹۵	میانگین اندازه مشتری شرکت حسابرسی
۰,۲۷۵				۰,۱۹۶				ضریب تعیین مک فادان
۴۶,۱۶۷				۵۲,۸۰۲				آماره نسبت درست‌نمایی
۰,۰۰۰				۰,۰۰۰				احتمال آماره

با توجه به جدول فوق سطح معنی داری از مون نسبت درست نمایی برای هر دو مدل برابر صفر بوده و از خطای ۰,۰۵ کوچکتر می‌باشد لذا نیکویی برازش مدلها قابل قبول است. همچنین مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۹-۱) برابر ۰,۱۹۶ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۲۰ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص دوره تصدی حسابر س را توضیح می‌دهد و مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۱۰-۱) برابر ۰,۲۷۵ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۲۷ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص اندازه حسابر س را توضیح می‌دهد.

فرضیه فرعی دوم:

وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیل‌کنندگی بر رابطه بین فشار اجباری و کیفیت حسابرسی دارد. بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۹-۴، مقدار احتمال آماره Z مربوط متغیر حاصلضرب وابستگی خارجی شرکت در فشار اجباری شرکت حسابرسی در مدل (۹-۱) برابر ۰,۱۹۴ بزرگتر از ۰,۰۵ بوده و معنی دار نمی‌باشد پس نقش تعدیل‌کنندگی متغیر وابستگی خارجی شرکت حسابرسی در رابطه بین فشار اجباری و کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص دوره تصدی حسابر س با اطمینان ۹۵٪ رد می‌شود. همچنین مقدار احتمال آماره Z مربوط متغیر حاصلضرب وابستگی خارجی شرکت در فشار اجباری شرکت حسابرسی در مدل (۱۰-۱) برابر ۰,۰۹۸ بزرگتر از ۰,۰۵ بوده و معنی دار نمی‌باشد پس نقش تعدیل‌کنندگی متغیر وابستگی خارجی شرکت حسابرسی در رابطه بین فشار اجباری و کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص اندازه حسابر س با اطمینان ۹۵٪ رد می‌شود لذا با توجه به نتایج فوق فرضیه فرعی دوم با اطمینان ۹۵ درصد رد می‌شود.

نتایج تخمین مدل‌های (۱-۱) و (۱۲-۱) برای بررسی فرضیه فرعی سوم به شرح زیر است:
جدول (۴-۱): نتایج حاصل از تخمین مدل‌های (۱-۱) (۱۲-۱)

شاخص اندازه حسابرِس مدل (۸-۱)				شاخص دوره تصدی حسابرِس مدل (۷-۱)				متغیر وابسته
احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	احتمال	آماره Z	خطای استاندارد	ضریب	
۰,۰۰۷	-۱,۷۷۸	۰,۸۷۵	-۱,۵۵۷	۰,۰۰۱	-۳,۲۳۳	۰,۸۷۶	-۲,۸۳۴	مقدار ثابت
۰,۰۰۰	۳,۶۵۱	۰,۲۶۶	۰,۹۷۲	۰,۰۰۲	۳,۰۵۹	۰,۲۳۲	۰,۷۱۲	فشار هنجاری شرکت حسابرِس
۰,۰۰۰	-۳,۸۷۵	۰,۲۵۵	-۰,۹۸۹	۰,۱۵۹	-۱,۴۵۲	۰,۸۹۸	-۱,۳۰۴	وابستگی خارجی شرکت
۰,۰۱۲	۲,۵۰۳	۰,۶۳۲	۱,۵۸۳	۰,۰۰۰	۴,۰۵۳	۰,۵۳۱	۲,۱۵۳	حاصلضرب وابستگی خارجی در فشار هنجاری
۰,۰۷۳	۱,۷۹۱	۰,۰۲۷	۰,۰۴۹	۰,۵۳۵	-۰,۶۱۹	۰,۰۲۶	-۰,۰۱۶	سن شرکت حسابرِس
۰,۰۲۲	۲,۲۷۸	۰,۱۱۲	۰,۲۵۵	۰,۰۰۰	۳,۵۴۲	۰,۱۱۱	۰,۳۹۵	میانگین اندازه مشتری شرکت حسابرِس
			۰,۴۶۱				۰,۴۴۲	ضریب تعیین مک فادان
			۸۸,۷۶۶				۸۹,۵۷۹	آماره نسبت درست‌نمایی
			۰,۰۰۰				۰,۰۰۰	احتمال آماره

با توجه به جدول فوق سطح معنی داری از مون نسبت درست‌نمایی برای هر دو مدل برابر صفر بوده و از خطای ۰,۰۵ کوچکتر می‌باشد لذا نیکویی برازش مدلها قابل قبول است. همچنین مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۱-۱) برابر ۰,۴۴۲ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۴۴ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرِس را توضیح می‌دهد و مقدار ضریب تعیین مک فادان برای مدل (۱۲-۱) برابر ۰,۴۶۱ بوده بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی، تقریباً ۴۶ درصد از تغییرات در متغیر کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص اندازه حسابرِس را توضیح می‌دهد.

فرضیه فرعی سوم:

وابستگی خارجی شرکت حسابرِس، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرِس دارد. بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۴-۱، مقدار احتمال آماره Z مربوط متغیر حاصلضرب وابستگی خارجی شرکت در فشار اجباری شرکت حسابرِس در مدل (۱-۱) برابر ۰,۰۰۰ کوچکتر از ۰,۰۵ بوده و ضریب آن برابر ۲,۱۵۳ مثبت و معنی دار می‌باشد پس نقش تعدیل‌کنندگی متغیر وابستگی خارجی شرکت حسابرِس در رابطه بین فشار اجباری و کیفیت حسابرِس بر اساس شاخص دوره تصدی حسابرِس با اطمینان ۹۵٪ تایید می‌شود. همچنین مقدار احتمال آماره Z مربوط متغیر حاصلضرب وابستگی خارجی شرکت در فشار اجباری شرکت حسابرِس در مدل (۱۲-۱) برابر ۰,۰۱۲ کوچکتر از ۰,۰۵ بوده و ضریب آن برابر ۱,۵۸۳ مثبت و معنی دار می‌باشد پس نقش تعدیل‌کنندگی متغیر وابستگی خارجی شرکت حسابرِس در رابطه بین فشار اجباری و

کیفیت حسابرسی بر اساس شاخص اندازه حسابرسی با اطمینان ۹۵٪ تایید میشود لذا با توجه به نتایج فوق فرضیه فرعی سوم با اطمینان ۹۵ درصد تایید میشود.

به کمک تخمین مدل های پژوهش، فرضیه ها مورد آزمون قرار گرفتند که در پی آن یافته‌های نشان دادند که: بین اندازه حسابرسی و احتمال وقوع بحران مالی رابطه معناداری وجود دارد.

بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد.

بین فشار اجباری و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود ندارد.

بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد.

وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسی دارد.

وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار اجباری و کیفیت حسابرسی ندارد.

وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی دارد.

خلاصه تحقیق

از آنجا که عوامل زیادی بر کیفیت حسابرسی تأثیر می‌گذارند، تعیین چارچوبی برای مشخص کردن کیفیت حسابرسی موضوعی با اهمیت محسوب میگردد. همچنین، بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت حسابرسی از دیدگاه عرضه‌کنندگان و متقاضیان خدمات حسابرسی در خور توجه است. پژوهشهایی که از دیدگاه عرضه‌کنندگان انجام شده، عمدتاً بر عواملی تأکید میکنند که بر تواناییهای حسابرسی در ارائه حسابرسی با کیفیت بالا تأثیر می‌گذارد. از دیدگاه حسابرسان توانایی حسابرسی و انگیزه‌های اقتصادی بر کیفیت حسابرسی مؤثر است. همچنین، حسابرسان حرفه‌ای و خیره درک بالاتری اشتباههای مرتکب شده در تهیه صورتهای مالی دارند که این امر میتواند کیفیت تصمیمات حسابرسی را افزایش دهد. از دیدگاه حسابرسان، اندازه مؤسسه حسابرسی یکی از ویژگیهایی است که بر کیفیت حسابرسی اثر دارد (مهرانی و نعیمی، ۱۳۸۲). حسابرسی با کیفیتتر صحت اطلاعات ارائه شده را بهبود میبخشد و به سرمایه‌گذاران اجازه میدهد تا برآورد دقیقتری از ارزش شرکت به دست آورند. تقاضا برای حسابرسی پیش از آنکه الزام قانونی مطرح باشد، وجود داشته است. دلیل ضرورت بررسی کیفیت حسابرسی از آنجا ناشی می‌شود که بین مدیران شرکت و سرمایه‌گذاران عدم تقارن اطلاعاتی وجود دارد به دلیل اینکه بحث قیمت‌گذاری سهام شرکت مطرح است، حسابرسی یکی از راه‌های مشخص کردن اعتبار اطلاعات صورتهای مالی است. با رشد رقابت در حرفه حسابرسی، مؤسسات حسابرسی و حسابرسان ضرورت ارائه خدمات خود با کیفیت هر چه بهتر به بازار را بیشتر دریافتند. گسترش روز افزون واحدهای اقتصادی، توسعه فناوری ارتباطات و وجود تضاد منافع، نیازهای نظارتی را به وجود می‌آورد. مسئله جهانی شدن اقتصاد و انقلاب اطلاعات، کنترل را حتی از دست دولت‌ها خارج کرده است. این شرایط موجب شده حرفه حسابرسی به تدریج تلاش کند تا از قافله عقب نماند و همگام با تغییرات فناوری در راستای نیازهای جامعه حرکت کند. در این محیط، استفاده‌کنندگان برای تصمیم‌گیری به اطلاعات مختلفی از جمله اطلاعات مالی درباره بنگاه‌های اقتصادی نیاز دارند. صورتهای مالی به عنوان مهم‌ترین مجموعه اطلاعات مالی محسوب شود. اما مسئله مهم تردید در مورد قابلیت اتکای اطلاعات مزبور است که از تضاد منافع سرچشمه می‌گیرد. این عوامل موجب تقاضا برای خدمات حسابرسی مستقل شده است. جدایی مالکیت از مدیریت این امکان بالقوه را به وجود می‌آورد که مدیران تصمیم‌هایی را بگیرند که در راستای منافع خود و عکس منافع سهامداران باشد. تضاد نمایندگی که به عنوان مسئله نمایندگی تعبیر میشود، ناشی از تفاوت در تابع مطلوبیت ذینفعان است. حسابرسان از یک سو با اعتباربخشی به گزارشهای مالی، منافع عموم مردم را حفظ میکنند و از سوی دیگر در یک واحد انتفاعی شرکت دارند که برای کسب درآمد، نیاز به ارائه خدمات به صاحبکاران دارند. یکی از نگرانیهای اصلی حرفه قانونگذاران و عموم، مربوط به زمانی است که این دو نقش با هم در تضاد باشند. نمونه این موضوع زمانی است که صاحبکاری که دارای قدرت اقتصادی در خور توجهی است، برای پذیرش رویه‌های گزارشگری متقلبانه و بحشبرانگیز خود، حسابرسان را تحت فشار قرار میدهد.

در فصل اول به بیان کلیات تحقیق که شامل بیان مساله، فرضیهها، اهداف، اهمیت و ضرورت، استفاده کنندگان از نتایج تحقیق، قلمرو تحقیق و ساختار تحقیق پرداختیم. جهت بررسی مبانی نظری فرضیهها و پیشینه مطالعات صورت گرفته، در فصل دوم مباحثی در خصوص مبانی نظری تحقیق مطرح گردید و به بررسی مطالعاتی که در این زمینهها صورت گرفته است، پرداخته شد. در فصل سوم ضمن ارائه و تشریح مجدد فرضیههای تحقیق، متغیرهای تحقیق مورد بررسی قرار گرفت و عنوان شد که این تحقیق از نوع تحقیقهای توصیفی-همبستگی میباشد. پس از آن روش کار و روش آزمون فرضیهها در قالب چند مرحله تشریح شد. در آخر، در فصل سوم تمامی آزمونهای آماری مورد استفاده جهت تجزیه و تحلیل فرضیههای تحقیق تشریح شد. در فصل چهارم، هر یک از فرضیهها مورد آزمون قرار گرفت و در قالب دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی تجزیه و تحلیل شد. نتایج یافتههای این تجزیه و تحلیلها، در این فصل بیان میشود.

تفسیر نتایج پژوهش و مقایسه تطبیقی یافتهها با تحقیقات مشابه داخلی و خارجی

فرضیه اصلی اول: بین فشارنهادی و کیفیت حسابرسی رابطه وجود دارد.

فرضیه اصلی دوم: وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار نهادی و کیفیت حسابرسی دارد.

فرضیه فرعی اول: بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه فرعی دوم: بین فشار اجباری و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه فرعی سوم: بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه فرعی چهارم: وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار تقلیدی و کیفیت حسابرسی دارد.

فرضیه فرعی پنجم: وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار اجباری و کیفیت حسابرسی دارد. فرضیه فرعی ششم: وابستگی خارجی شرکت حسابرسی، اثر تعدیلکنندگی بر رابطه بین فشار هنجاری و کیفیت حسابرسی دارد. در راستای این تحقیق، داس و پاندیت (۲۰۱۶)، به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایهگذاری شرکتها در مراحل مختلف چرخه عمر پرداختند. نتایج تحقیق آنها بیانگر رابطه مثبت بین کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایهگذاری میباشد. همچنین، نتایج تحقیق آنها نشان میدهد رابطه بین این دو متغیر با توجه به مراحل مختلف چرخه عمر سازمان متفاوت میباشد. بال و همکاران (۲۰۱۵)، به بررسی تأثیر روابط حسابرس را بر کیفیت حسابرسی پرداختند. نتایج تحقیق آنها جهت بررسی کیفیت حسابرسی با دوره تصدی حسابرسی نشان بیانگر اینست که یک ارتباط منفی بین طول دوره تصدی و کیفیت حسابرسی وجود دارد. بلندن و آرگیلز (۲۰۱۴)، به بررسی اثر دوره تصدی بر کیفیت حسابرسی پرداختند. نتایج تحقیق بیانگر اینست که کیفیت حسابرسی با افزایش دوره تصدی حسابرس کاهش مییابد. الستیر و همکاران (۲۰۱۱) نتایج نشان میدهد که تفاوت در این موارد بین چهار موسسه بزرگ و چهار موسسه کوچک حسابرسان تا حد زیادی با خصوصیات صاحبکاران و به طور خاص با اندازه صاحبکار منطبق است. ساریخانی و برزگر (۱۳۹۵)، به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه صورتهای مالی ناشی از مدیریت سود و مدیریت جریان نقد پرداختند. نتایج تحقیق آنها بیانگر اینست که بین معیارهای کیفیت حسابرسی و تجدید ارائه، رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج تحقیق نشان میدهد که بین اندازه حسابرس و تخصص حسابرس با هر سه معیار تجدید ارائه رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

حاجیها و قانع (۱۳۹۵) در تحقیق خود نشان دادند که: بین اندازه حسابرس و دوره تصدی حسابرس با فرصت سرمایه گذاری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج این تحقیق نشان داد بین تخصص حسابرس با فرصت سرمایه گذاری در بازار سرمایه ایران رابطه ی معناداری وجود ندارد. پورحیدری و همکاران (۱۳۹۴)، به بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر به موقع بودن گزارش حسابرسی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج تحقیق بیانگر رابطه مثبت و معنادار تخصص حسابرس و به موقع بودن گزارش حسابرسی و عدم رابطه معنادار بین اندازه حسابرس و به موقع بودن گزارش حسابرسی میباشد. رذادی و همکاران (۱۳۹۳)، در تحقیقی با عنوان "بررسی پاسخهای سازمانی به فشارهای نهادی؛ پرداختند.

نتایج تحقیق آنها بیانگر اینست که با تحلیل داده‌های گردآوری شده، چارچوبی جهت پاسخهای سازمانها به فشار نهادی به دست آمده و ارائه شده است.

پیشنهادات حاصل از یافته‌های پژوهش

با توجه به نتایج بدست آمده از دو فرضیه اصلی و شش فرضیه فرعی این تحقیق پیشنهاد میگردد. فشارهایی که از سوی نهادها و هنجارها و اجبارات بر حسابرسان و موسسات مالی تحمیل میگردد میتواند بر کیفیت کار حسابرسان تأثیر بسزایی داشته باشد، استقلالی که موسسات حسابرسی و جامعه حسابرسان میتوانند داشته باشند، سبب خواهد شد که توقعات خودخواهانه این نهادها به حداقل برسد. البته میبایست سازمان حسابرسی نیز بطور کامل مستقل بوده و از سایر حسابرسان موسسات دیگر نیز حمایت را در دستور کار خود داشته باشد. اگر حسابرس نسبت به جایگاه و ثبات شغلی خود اطمینان داشته باشد، میتواند نظر حرفهای و کارشناسی خود مطابق با استانداردهای حسابرسی را ارائه دهد. ولی اگر حسابرس از موقعیت شغلی و تداوم فعالیتش در هراس و تردید باشد، این امکان وجود دارد زمان از طرف نهادها و ... در معرض فشار باشد نتواند مقاومت کند، و گزارش خود را با تعدیلی بنفع صاحب فشار ارائه دهد. علاوه بر عامل ثبات شغلی عناصری مانند سن و تجربه و دانش حسابرس نیز در ارائه گزارشات کامل و مطابق با استانداردهای روز حسابرسی تأثیرگذار است.

ارائه پیشنهاد جهت پژوهشهای آینده

موارد زیر بعنوان پیشنهاداتی بمنظور انجام تحقیقات آتی در ارتباط با موضوع تحقیق حاضر می‌تواند ارائه گردد: بررسی اثرات ناهنجاریهای اجتماعی (رشوه و فساد مالی) بر کیفیت حسابرسی.

تأثیر جنسیت حسابرسان بر کیفیت حسابرسی.

بررسی تأثیر تفاوت های جنسیتی بر انعقاد قرارداد حسابرسی.

بررسی تأثیر تفاوت های جنسیتی بر دستمزد پرداختی به حسابرسان.

بررسی تأثیر تفاوت های جنسیتی بر آرایشی بودن گزارش سود.

بررسی تأثیر جنسیت حسابرس بر ثبات اخلاقی و حرفه ای حسابرسان.

بررسی تأثیر جنسیت گروه حسابرسان بر مدیریت سود در شرکتها.

محدودیت‌های تحقیق

در این تحقیق از داده‌های ۱۰۸ موسسه در طول یک دوره پنج ساله انجام شده است، که تعمیمی همه نتایج به دوره‌های بورس و برای پیشبینی نتایج آینده میبایست با احتیاط انجام گردد.

در دسترس نبودن اطلاعات مربوط به موسسات و هزینه مالی بالا جهت ارتباط با عوامل موسسات حسابرسی.

پیشنهادات حاصل از یافته‌های پژوهش

با توجه به نتایج بدست آمده از دو فرضیه اصلی و شش فرضیه فرعی این تحقیق پیشنهاد میگردد. فشارهایی که از سوی نهادها و هنجارها و اجبارات بر حسابرسان و موسسات مالی تحمیل میگردد میتواند بر کیفیت کار حسابرسان تأثیر بسزایی داشته باشد، استقلالی که موسسات حسابرسی و جامعه حسابرسان میتوانند داشته باشند، سبب خواهد شد که توقعات خودخواهانه این نهادها به حداقل برسد. البته میبایست سازمان حسابرسی نیز بطور کامل مستقل بوده و از سایر حسابرسان موسسات دیگر نیز حمایت را در دستور کار خود داشته باشد. اگر حسابرس نسبت به جایگاه و ثبات شغلی خود اطمینان داشته باشد، میتواند نظر حرفهای و کارشناسی خود مطابق با استانداردهای حسابرسی را ارائه دهد. ولی اگر حسابرس از موقعیت شغلی و تداوم فعالیتش در هراس و تردید باشد، این امکان وجود دارد زمان از طرف نهادها و ... در معرض فشار باشد نتواند مقاومت کند، و گزارش خود را با تعدیلی بنفع صاحب فشار ارائه دهد. علاوه بر عامل ثبات شغلی عناصری مانند سن و تجربه و دانش حسابرس نیز در ارائه گزارشات کامل و مطابق با استانداردهای روز حسابرسی تأثیرگذار است.

ارائه پیشنهاد جهت پژوهشهای آینده

موارد زیر بعنوان پیشنهاداتی بمنظور انجام تحقیقات آتی در ارتباط با موضوع تحقیق حاضر می‌تواند ارائه گردد:

بررسی اثرات ناهنجاریهای اجتماعی (رشوه و فساد مالی) بر کیفیت حسابداری.

تأثیر جنسیت حسابرسان بر کیفیت حسابداری.

بررسی تأثیر تفاوت های جنسیتی بر انعقاد قرارداد حسابداری.

بررسی تأثیر تفاوت های جنسیتی بر دستمزد پرداختی به حسابرسان.

بررسی تأثیر تفاوت های جنسیتی بر آرایشی بودن گزارش سود.

بررسی تأثیر جنسیت حسابرس بر ثبات اخلاقی و حرفه ای حسابرسان.

بررسی تأثیر جنسیت گروه حسابرسان بر مدیریت سود در شرکتها.

محدودیتهای تحقیق

در این تحقیق از دادههای ۱۰۸ موسسه در طول یک دوره پنج ساله انجام شده است، که تعمیمی همه نتایج به دورههای

بورس و برای پیشبینی نتایج آینده میبایست با احتیاط انجام گردد.

در دسترس نبودن اطلاعات مربوط به موسسات و هزینه مالی بالا جهت ارتباط با عوامل موسسات حسابداری.

منابع

منابع داخلی

اسماعیل زاده مقری، علی؛ ترامشلو، نصرت اله (۱۳۹۱). "تأثیر رقابت بر سر حق الزحمه حسابداری بر کیفیت حسابداری و گزارشگری مالی". مجله حسابداری رسمی. شماره ۳۰، صص ۷۹-۷۰.

بیگی نصیری، مصطفی؛ باورصاد، بلقیس؛ حاجی پور، بهمن (۱۳۸۹). "تبیین تأثیر واکنش سازمان به فشارهای نهادی و رابطه آن با عملکرد سازمان؛ مورد مطالعه شرکت های تولید کننده مواد خوراکی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". پایان-نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد. دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی. دانشگاه شهید چمران اهواز.

پورحیدری، امید؛ صفی پور افشار، مجتبی؛ گودرز تله جردی، علی؛ صفی پور افشار، معصومه (۱۳۹۴). "بررسی تأثیر کیفیت حسابداری بر هزینه حسابداری و قیمت گذاری کمتر از واقع در عرضه های اولیه". فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی. سال ۷، شماره ۲۶، صص ۵۱-۳۱.

ثقفی، محمد و معتمدی فاضل، مجید (۱۳۹۰). "رابطه میان کیفیت حسابداری و کارایی سرمایه گذاری در شرکت های با امکانات سرمایه گذاری بالا". مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال سوم، شماره ۴، شماره پیاپی (۱۰)، صص ۱-۱۴.

خواجوی، شکراله و ابراهیمی میمند، محمد (۱۳۹۳). "رابطه بین کیفیت حسابداری و مدیریت سود با هدف دستیابی به آستانه های سود". مقاله در دست چاپ.

ساریخانی، نصیبه؛ برزگر، الهه (۱۳۹۵). "بررسی رابطه بین کیفیت حسابداری و تجدید ارائه صورت های مالی ناشی از مدیریت سود و مدیریت وجه نقد در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" فصلنامه علمی- پژوهشی حسابداری مالی. سال ۸، شماره ۲۹، صص ۱۳۱-۱۰۳.

مجتهدزاده، ویدا و آقایی، پروین (۱۳۸۳). "عوامل مؤثر بر کیفیت حسابداری مستقل از دیدگاه حسابرسان مستقل و استفاده کنندگان". مجله بررسی های حسابداری و حسابداری، شماره ۳۸، صص ۷۶-۵۳.

مشایخی، بیبا؛ مهرانی، کاوه؛ رحمانی، علی. و مداحی، آزاده (۱۳۹۲). "تدوین مدل کیفیت حسابداری". مجله بورس اوراق بهادار. شماره ۶، صص ۱۳۷-۱۰۳.

هشی، عباس و مظاهری منفرد، کمیل (۱۳۹۲). "بررسی رابطه بین اندازه مؤسسه حسابداری و کیفیت حسابداری". مجله تحقیقات حسابداری و حسابداری، شماره ۴، صص ۵۱-۳۴.

یعقوب نژاد، احمد و امیری، محمد (۱۳۸۸). "بررسی عوامل موثر بر کیفیت گزارش های حسابرسی و تأثیر عوامل مذکور بر ضریب همبستگی تغییرات قیمت و تغییرات سود سهام". پژوهش نامه حسابداری مالی و حسابرسی، صص ۵۵-۷۴.

منابع لاتین

- Ball, F; Tyler, j & Wells, P. (2015). "Is audit quality impacted by auditor relationships". *Journal of Contemporary Accounting and Economics*. Vol. 11, pp.166-181.
- Blandon, J; Argiles, j. (2014). "Audit firm tenure and independence: A comprehensive investigation of audit qualification in Spain." *Accounting Journal*, Vol.23, No.3. 79- 101.
- Daniels Bobbie W., Booker Quinton,(2011)."The effects of audit firm rotation on perceived auditor independence and audit quality ",*Research in Accounting Regulation*, 23 (2011) 78-82. 18.
- Das, S. and Pandit, S. (2010), "Audit Quality, Life-Cycle Stage and the Investment Efficiency of the Firm". [Online] Available: WWW.SSRN.COM.
- DeAngelo. (1981). "Auditor size and audit quality". *Journal of Accounting and Economics*, vol. 3(3), 183-189.
- Heugens, P., LanderM, W. (2009)." Structure! Agency! (and other quarrels): A meta-analysis of institutional theories of organization";*Academy of Management Journal*, 52 (1).
- Heugens, P., LanderM.,W. (2006)." Structure! Agency! (and other quarrels): A meta-analysis of institutional theories of organization". *Academy of Management Journal*.N, 52 (1).
- Ketokivi M.A., SchroederR. G. (2004)" Strategic, structural contingency and institutional explanations in the adoption of innovative manufacturing practices ". *Journal of Operations Management*. P. 22. N. (1).
- Kim, K. (2000). "Oninterfirm power, channel climate, and solidarity in industrial distributor-supplier dyads". *Journal of the Academy of Marketing Science*,. 28.N. (3).
- Liu H., KeW., WeiK. K., Gu, J., & Chen, H. (2010). "The role of institutional pressures and organizational culture in the firm's intention to adopt internet-enabled supply chain management systems"; *Journal of Operations Management*.N. 28.
- Liu H., KeW., WeiK. K., GuJ., ChenH. (2010). "The role of institutional pressures and organizational culture in the firm's intention to adopt internet-enabled supply chain management systems". *Journal of Operations Management*.N. 28.
- Palmrose, Z. (1988). "An Analysis of Auditor Litigation and Audit Service Quality", *The Accounting Review*, Vol. 64, No.1, 55-73.
- Rahming, L; Agoes, S.(2014)." Influence of Auditor independence, Audit Tenure, and Adit Fee on Audit Quality of Memberrers of Capital Market Accountant Forum in Indonesia" .*The Accounting Review*, Vol,11. No.1. 83-100.
- Schauer C. Paul .(2000)."The Effects of Industry Specialization on Audit Quality: An Examination Using Bid-ask Spreads".
online:www.aaahq.org/audit/midyear/02midyear/papers.
- Tendello, B. & Vanstraelen, A. (2008). "Earnings Management and Audit Quality in Europe: from the Private Client Segment", *European Accounting Review*, Vol. 17, No. 3, 447-469.
- WrightC.,RwabizambugaA.(2006)." Institutional Pressures, Corporate Reputation, and Voluntary Codes of Conduct: An Examinationof the Equator Principles".*BusinessandSocietyreview*, PP.111(1).

ZsidisinG.A., MelnykS.A., & RagatzG.L. (2005). "An institutional theory perspective of business continuity planning for purchasing and supply management". International Journal of Production Research, N